

Jakelu: Materiaalinäytteiden PAH-määrittäjiä tekevät toimijat

Vertailumittaus ORG 14/2022 – Materiaalinäytteen PAH-määrittäykset

ProfTest SYKE järjestää yhteistyössä Työterveyslaitoksen (TTL) kanssa vertailumittauksen laboratorioille, jotka tekevät PAH-määrittäjiä materiaalinäytteistä.

Vertailumittauksen tarkoituksena on osallistuvien laboratorioiden tulosten vertailtavuuden ja oikeellisuuden varmistus. Osallistujien määräksi arvioidaan noin 15 laboratoriota. Järjestettävä vertailumittaus ei kuulu ProfTest SYKEN akkreditoituun pätevyysalueeseen (www.finas.fi), mutta sen toteutuksessa noudatetaan akkreditoitun toiminnan periaatteita.

Näytematriisit

Synteettinen näyte ja materiaalinäyte

Aikataulu

Kierrokselle ilmoittautuminen	11.10. – 1.11.2022
Näytteiden lähetyspäivä	22.11.2022 (lisätietoja: kappale 4 <i>Näytteiden toimitus</i>)
Näytteiden analysointi	viimeistään 8.12.2022
Osallistujatulosten raportointi	23.11. – 8.12.2022

Osallistumismaksu

Vertailumittauksen osallistumismaksu on kaikkien määrittäysten ja näytteiden osalta **780 €** (+ alv 24 %). Katso tarkemmat tiedot tämän kirjeen kappaleesta 9 *Osallistumismaksu*.

Riitta Koivikko,
koordinaattori

Mirja Leivuori,
ryhmäpäällikkö

ProfTest SYKE on FINAS-akkreditointipalvelun akkreditoima vertailumittausten järjestäjä PT01 (www.finas.fi), jonka toiminta täyttää ISO/IEC 17043 (2010) vaatimukset.

Vertailumittauksen toteutus

1 Järjestäjä

ProfTest SYKE, Suomen ympäristökeskus SYKE, Laboratoriokeskus
Osoite: Mustialankatu 3, 00790 Helsinki
Sähköposti: profTest@syke.fi

Yhteyshenkilöt

Koordinaattori: Riitta Koivikko, puh. 0295 251 750
Koordinaattorin sijainen: Mirja Leivuori, puh. 0295 251 366
Tekninen toteutus: Keijo Tervonen, puh. 0295 251 691
Markku Ilmakunnas, puh. 0295 251 208
Sari Lanteri, puh. 0295 251 349
Sähköposti: etunimi.sukunimi@syke.fi

Yhteistyökumppani

Työterveyslaitos (TTL, T013, www.finas.fi)

Analytiikan asiantuntijat

Evgeny Parshintsev (TTL), puh. 030 474 2198
Outi Kammonen (TTL), puh. 030 474 2951
Sähköposti: etunimi.sukunimi@ttl.fi
Jari Nuutinen (SYKE), puh. 0295 251 467
Sähköposti: etunimi.sukunimi@syke.fi

Asiantuntijalaboratorio

TTL (T013, www.finas.fi)
SYKE, Helsinki (T003, www.finas.fi): synteettinen näyte

Alihankinta

TTL (T013, www.finas.fi): Materiaalinäytteen PAH-määritykset

2 Näytteet ja testisuureet

Vertailumittauksen näytematriisit ovat: synteettinen näyte ja materiaalinäyte.

Vertailumittaukseen osallistuminen sisältää synteettisen näytteen sekä materiaalinäytteen.

Materiaalinäyte on rakennusmateriaali kunnostuskohteesta. Näytteet, testisuureet (16 PAH-yhdistettä sekä niiden summa) ja pitoisuusalueet esitetään liitteessä 1.

3 Ilmoittautuminen

Vertailumittaukseen ilmoittautuminen on avoinna 1.11.2022 asti.

Ilmoittautuminen tehdään sähköisen asiakasjärjestelmämme, ProfTestWEBin kautta osoitteessa <https://www.wp5.ymparisto.fi/Labtest/>. Mikäli ProfTestWEBin käytössä ilmenee ongelmia tai tarvitsette järjestelmään käyttäjätunnuksen ja salasanan, pyydämme ottamaan yhteyttä profTest@syke.fi.

4 Näytteiden toimitus

Näytteet lähetetään osallistujille postitse **22.11.2022**. Ulkomaisille ja joillekin kotimaisille osallistujille näytteet lähetetään aiemmin, jotta varmistetaan niiden saapuminen määräaikaan mennessä.

Näytteiden mukana lähetetään synteettisen näytteen (A1PAH) lähtöpaino sekä kriteeri, paljonko näytteen painossa saa tapahtua muutosta kuljetuksen aikana. Lisäksi toimitetaan vesinäyte ”*Lämpötila*”, jonka avulla kontrolloidaan näytteiden kuljetuslämpötilaa. **Vastaanottajan tulee punnita näyte A1PAH välittömästi** näytteiden saavuttua varmistuakseen, ettei paino ole muuttunut kuljetuksen aikana sekä **mitata** lämpötilanäytteen **lämpötila**.

Jos näytteet eivät ole saapuneet perille **23.11.2021 klo 16** mennessä, lähetyksessä on särkyneitä näyteastioita tai siitä puuttuu tilattuja näytteitä, osallistujaa pyydetään ottamaan heti yhteyttä puhelimitse vertailumittauksen tekniseen toteutukseen (yhteystiedot löytyvät kappaleesta *1 Järjestäjä*).

5 Näytteiden säilytys ja analysointi

Näyte A1PAH säilytetään kylmässä (4 °C) ja näyte M2PAH huoneenlämmössä. Määritykset tehdään siinä laboratoriossa, jonne näytteet toimitetaan ja laboratorion normaalisti käyttämällä menetelmillä.

Synteettisestä näytteestä A1PAH tulee tehdä kaksi rinnakkaismääritystä ja molempien määritysten tulokset raportoidaan. Materiaalinäytteestä tulee tehdä kolme näyterinnakkaista ja kaikkien määritysten tulokset raportoidaan.

Näytteiden analysointi- ja aikataulu on tämän kirjeen ensimmäisellä sivulla.

6 Tulosten raportointi

Osallistujien tulee palauttaa tuloksensa viimeistään **8.12.2022**. Tulokset raportoidaan ProfTestWEBin kautta. Tulosten kanssa raportoidaan tarkempia tietoja määritysmenetelmästä erillisen Webropol-kyselyn kautta.

ProfTest SYKE toimittaa kierroksen alustavan tulosraportin osallistujille viimeistään viikolla 51 (19.–23.12.2022). Loppuraportti julkaistaan viimeistään toukokuussa 2023 ja se on saatavilla ProfTestWEBin sekä ProfTest SYKEN verkkosivujen kautta (www.syke.fi/proftest). Osallistujia tiedotetaan raportin julkaisusta sähköpostitse.

7 Vertailuarvot ja pätevyyden arviointi

Testisuureen vertailuarvoksi asetetaan laskennallinen arvo (synteettiset näytteet) tai osallistujien tulosten robusti keskiarvo, mediaani tai keskiarvo. Vertailuarvon laskentaan otetaan ne tulokset, jotka on raportoitu annettujen ohjeiden mukaisesti. Tarvittaessa vertailuarvo voidaan asettaa myös asiantuntijalaboratorion tuloksen perusteella. Pätevyyden arvioinnissa käytetään z-arvoja, joiden laskemisessa käytettävät tavoitehajonnan alustavat arvot ilmoitetaan näytteiden saatekirjeessä. Tarvittaessa arvioinnissa voidaan käyttää myös E_n- tai D%-arvoa.

8 Luottamuksellisuus

Vertailumittauksen tulokset käsitellään nimettöminä.

9 Osallistumismaksu

Vertailumittauksen osallistumismaksu on kaikkien näytteiden osalta **780 €** (+ alv 24 %). Osallistumismaksusta **480 €** (+ alv 24 %) on yleiskustannusosuus, minkä lisäksi tulee näytekohtainen maksu **150 € / näyte** (+ alv 24 %) ilmoittautuessa tehdyn tilauksen mukaisesti.

Osallistumismaksu peritään alustavan tulosraportin julkaisun jälkeen. Jos osallistuja tilaa ylimääräisiä näytteitä, laskutetaan niistä yllä mainittujen hintojen mukaisesti. Järjestäjä pidättää oikeuden periä toimenpidekorvausta laskun lähettämisen jälkeen tehdyistä laskutukseen liittyvistä (kuten laskutusosoite) korjauksista.

10 Liitteet

Liite 1 Näytteet, testisuureet ja pitoisuusalueet

Liite 1 Näytteet, testisuuret ja pitoisuusalueet

Taulukko 1. Näytteet ja pitoisuudet

Näyttematriisi	Näyte-tunnus	Näyttemäärä / Pitoisuustaso
Synteettinen näyte, <i>Dikloorimetaaniliuos</i>	A1PAH	4 ml / PAH < 3000 ng/ml Σ PAH ₁₆ < 20000 ng/ml
Materiaalinäyte	M2PAH	5 g / Σ PAH ₁₆ > 200 mg/kg

Taulukko 2. Testisuuret

Testisuure	CAS numero
Antraseeni	120-12-7
Asenaftteeni	83-32-9
Asenaftyleeni	208-96-8
Bentso[a]antraseeni	56-55-3
Bentso[a]pyreeni	50-32-8
Bentso[b]fluoranteeni	205-99-2
Bentso[ghi]peryleeni	191-24-2
Bentso[k]fluoranteeni	207-08-9
Dibentso[a,h]antraseeni	53-70-3
Fenantreeni	85-01-8
Fluoranteeni	206-44-0
Fluoreeni	86-73-7
Indeno[1,2,3-cd]pyreeni	193-39-5
Kryseeni	218-01-9
Naftaleeni	91-20-3
Pyreeni	129-00-0
Σ PAH ₁₆	